

Datinile iernii și repertoriul lor muzical folcloric în satele de pe Văile Crasnei și Barcăului

Doctorand, CHIȘ Lavinia-Maria

Rezumat

Scopul principal al lucrării este acela de a realiza o monografie a subzonelor Valea Barcăului și Valea Crasnei din punct de vedere al datinilor și obiceiurilor ce au loc în perioada sărbătorilor de iarnă și al aspectelor muzical-folcloric implicate, prin prisma faptului că sunt cel mai bine păstrate și reprezentate la nivel zonal.

Din cauza modernizării galopante ce se resimte în toate aspectele vieții, aceste manifestări tradiționale se confruntă cu riscul de a fi uitate de tinerele generații și de a dispărea într-un final. Pentru a evita pierderea lor definitivă, prezenta teză de doctorat, cu titlul, *Datinile iernii și repertoriul lor muzical folcloric în satele de pe Văile Crasnei și Barcăului*, urmărește consemnarea, inventarierea și descrierea datinilor și obiceiurilor din anotimpul hibernal, precum și analizarea din punct de vedere muzical a repertoriului de colinde și cântece de stea specific acestor datini din subzonele etnofolcorice de referință. Fiecare dintre cele trei capitole din structura tezei abordează un anumit aspect caracteristic.

Capitolul întâi - *Zona Văilor Barcăului și Crasnei - Aspecte etnologice generale*, în cele trei subcapitole: *Arealul Văilor Barcăului și Crasnei, loc și timp, Caracteristicile profilului demografic al zonelor cercetate și Frescă etnografică a zonei*, prezintă cadrul geografic, istoric, demografic, socio-cultural, economic, religios și educațional în care se desfășoară datinile și obiceiurile de iarnă.

Din punct de vedere geografic, Valea Barcăului și Valea Crasnei sunt areale situate în partea de vest a județului Sălaj, pe cursul superior al celor două râuri de la care le provine și denumirea. Practic, în ceea ce privește aspectul etnofolcloric, subzona Văii Barcăului diferă de subzona Văii Crasnei, însă datorită etapelor de dezvoltare economică, demografică și culturală și a faptului că sunt învecinate, s-a decis tratarea lor în aceeași lucrare.

Fiecare dintre subzone cuprinde administrativ-teritorial câte 9 comune cu localitățile aferente, Valea Crasnei cuprinzând în plus și orașul Șimleu Silvaniei. Cu toate că au fost supuse cercetării generale un număr de 72 de localități, pentru descrierea practicilor tradiționale din perioada de iarnă s-au ales acele localități care le mai păstrează încă și care sunt locuite majoritar

de români. Cele mai multe dintre localități sunt de tip răsfirat și înfățișează o formă rectangulară, celelalte tipuri și forme de dispunere a vetrei fiind prezente într-o mai mică măsură.

Din punct de vedere al atestării documentare, primele localități datează din secolul al XIII-lea (31 la număr), cea mai veche fiind Ip de pe Valea Barcăului. Câte 17 sate au apărut în secolele al XIV-lea și al XV-lea, câte o singură localitate este atestată în secolele al XVI-lea și al XIX-lea, iar restul localităților au apărut abia în secolul al XX-lea, cea mai recent atestată fiind Recea Mică pe Valea Crasnei (1963).

Istoria zonei este una extrem de tumultoasă, pe parcursul timpului locuitorii trebuind să facă față migrațiilor, războaielor și disputelor nobiliare. Evenimentul care marchează în mod particular istoria zonei și care a rămas viu în memoria viețuitorilor este acțiunea trupelor hortiste desfășurată în unele localități de pe Valea Barcăului și masacrul ce a avut loc în 1940 ca urmare a prevederilor Dictatului de la Viena.

Sub aspect demografic, localitățile din zona Văilor Barcăului și Crasnei ilustrează o structură multietnică, cu o populație majoritară reprezentată de români, iar relațiile socio-culturale dintre localnici sunt influențate în special de religie, etnie și ocupație. Cu toate că se observă o scădere generală a numărului de locuitori, populația de etnie romă înregistrează creșteri numerice de la un recensământ la altul.

Cu privire la știința de carte în zona cercetată, sursele documentare atestă începuturi în a doua jumătate a secolului al XV-lea, primele formațiuni de învățământ fiind organizate pe lângă biserici. Astăzi, situația învățământului din zonă este caracterizată fie de desființarea foarte multor școli din localitățile mici, fie de retragerea personalității juridice unora dintre ele și arondarea lor altor unități școlare mai mari.

Din punct de vedere confesional, populația din zona Văilor Barcăului și Crasnei demonstrează o structură multiconfesională cu o majoritate reprezentată de ortodocși. Bisericile de lemn existente datează din secolul al XVI-lea, cele de zid fiind construite începând cu secolul al XVIII-lea. Viață religioasă din regiune este marcată de relațiile tensionate dintre ortodocși și greco-catolici ca urmare a uniunii și a acțiunilor distructive ale lui Buccow.

Sub aspect ocupațional, la nivelul întregii zone cercetate se observă o evoluție de la îndeletnicirile tradiționale clasificate în funcție de sex, la înființarea și dezvoltarea breslelor meșteșugărești și la industrializarea și exodul populației rurale spre mediul urban din secolul al XX-lea.

Tradițiile și obiceiurile specifice Văilor Barcăului și Crasnei se pot clasifica în funcție de prilejul cu care au loc în cinci categorii distincte: datini legate de sărbătorile religioase, datini legate de sărbători laice, obiceiuri legate de momente importante din viața omului, obiceiuri legate de calendarul agrar și, nu în ultimul rând, obiceiuri cu caracter neocazional. Între acestea, datinile din perioada de iarnă, ocupă un loc aparte.

Capitolul al doilea, intitulat *Obiceiurile iernii. Urarea și alte practici augurale* este împărțit în trei subcapitole vaste. Prima parte a subcapitolului întâi oferă o privire generală asupra lucrărilor publicate legate de repertoriul muzical și poetic al sărbătorilor de iarnă din zona de referință. De asemenea, descrie colecțiile și cercetările de teren făcute până acum, subliniind anumite lipsuri sau aspecte care nu au fost pe deplin acoperite.

Analiza cronologică a lucrărilor care tratează, fie pe scurt, fie în detaliu, obiceiurile de iarnă din zona noastră de cercetare, arată că materialul documentar este destul de sărac. Din cauza generalizării și a condițiilor politice și religioase, interesul pentru consemnarea acestor tradiții în scris a apărut abia după începutul secolului al XX-lea. Deși colindele și practicile asociate sunt slab reprezentate, mai ales din punct de vedere muzical, cercetarea bibliografică scoate la lumină lucrări importante. Acestea ne ajută să ne formăm o imagine generală asupra păstrării obiceiurilor de iarnă și a repertoriului de colinde după anul 1900.

Materialele bibliografice consultate demonstrează că până la anchetele de teren întreprinse de noi, activitatea de culegere a materialelor folclorice muzical-literare s-a realizat în patru etape importante. Prima etapă este reprezentată de culegerile realizate de Leontin Ghergariu în 61 de localități, între anii 1925-1940. A doua etapă vizează cercetările întreprinse de reprezentanți ai Arhivelor de Folclor din Cluj-Napoca și București în perioada 1967-1975. Culegerile efectuate de Ioan Bocșa și studenții în anii 2008-2009 în 9 localități de pe Valea Barcăului și alte 13 localități de pe Valea Crasnei constituie cea de a treia etapă, iar acțiunile de inventariere și consemnare a repertoriului literar de colinde și mulțumite specifice confreriilor de flăcăi din satele de pe Valea Barcăului, desfășurate între 2012-2018 de către Ruxandra Scridon, au fost încadrate în cea de a patra etapă.

Toate publicațiile disponibile și anchetele de teren efectuate confirmă existența unui bogat și valoros repertoriu de practici și obiceiuri tradiționale legate de sărbătorile de iarnă. Astfel, în partea a doua a subcapitolului am încercat să realizăm nu doar o trecere în revistă a acestor manifestări folclorice, ci și să le descriem și să prezentăm aspecte definitorii ale acestora la nivel de zonă.

Al doilea subcapitol, *Motivația intrinsecă a colindatului* menționează motivele de ordin interior și exterior, care îi determină pe localnici și în mod specific, pe colindători să participe la organizarea și desfășurarea practicilor augurale. În calitate de mijloc de comuniune sincronică între membri aceleiași comunități și diacronică între înaintași și generațiile actuale, ritualul colindatului își are originile în inconștient și decurge din dorința de trăire și manifestare a sacrului.

După cum s-a arătat și în partea de concluzii, scopul și semnificația uratului sunt influențate de diverse aspecte psiho-sociale, cum ar fi: aducerea divinității din spațiul sacru în casa gazdei, transmiterea unei „evanghelii” populare, îndeplinirea unor funcții de protecție și purificare a spațiului colindat, dorința ca urările să devină realitate prin puterea cuvântului rostit la momentul potrivit, împărtășirea bucuriei sărbătorilor cu membrii comunității, promovarea unor valori tradiționale care stabileau statutul și comportamentul tinerilor, integrarea unui ritual de pețire în cel al colindatului și, nu în ultimul rând, preocuparea pentru răsplată, nu ca mijloc de câștig, ci ca manifestare a generozității față de cei aflați în dificultate. Asigurând legătura dintre sacru și profan, colindătorilor li se atribuie funcțiile de mediatori, vestitori, mesageri și sacerdoți, iar o neîndeplinire a lor ar duce la o destabilizare a liniștii și armoniei vieții satului.

În ceea ce privește raportul *urare-recompensă*, s-a demonstrat cu argumente pertinente că binomul poate fi inversat în funcție de aspectul pe care se pune accentul. Dacă se are în vedere *urarea*, răsplata intervine ca o consecință firească, în schimb, dacă se vizează obținerii unei recompense în special, corectitudinea și solemnitatea performării cade pe locul secund.

În subcapitolul al treilea, *Probleme sociale ale uratului*, s-a ilustrat faptul că din punct de vedere social colindatul a fost de-a lungul timpului, și în unele locuri încă mai este, un factor care contribuie la ființarea unor forme de organizare a comunității locale. În acest sens, anchetele de teren pe care le-am efectuat au demonstrat că există două categorii de cete de colindători în funcție de solidaritatea de grup pe care o manifestă. Prima categorie este reprezentată de confreriile organizate pe baza unor norme nescrise, dar cu rol de criterii stricte, iar din cea de a doua fac parte cetele pentru care rigurozitatea criteriilor de formare s-a diluat în timp, ajungându-se până la eliminarea totală a acestora.

Datorită faptului că evidențiază semnificații și interpretări în cadrul acelorași tipare muzicale, literare și sociale, ce se cunosc deja, desfășurarea ritualică a datinilor și repertoriul de colinde dovedesc o adevărată vectorialitate centripetă, care determină o continuă întoarcere la origini fie în mod firesc, fie prin intervenția coercitivă a unor persoane mai învârstă, fie ca o reacție la un fenomen extern ce amenință armonia și echilibrul vieții rurale.

Din punct de vedere al desfășurării practicilor specifice iernii în zona Văilor Barcăului și Crasnei se poate observa o împărțire a aspectelor definitorii pe baza raportului *vechi-nou*, respectiv *tradițional-modern*. Prezența simultană a celor doi poli antitetici ai raportului în cadrul tradițiilor și obiceiurilor ce ființează în zilele noastre, descrie o oarecare armonie a prezentului.

Capitolul al treilea, *Aspecte melodice ale repertoriului muzical folcloric caracteristic datinilor iernii în satele de pe Văile Barcăului și Crasnei* prezintă din punct de vedere statistic rezultatele analizei muzicale efectuate asupra repertoriului de colinde și cântece de stea specific zonei avute în vedere, după ce s-a ilustrat în prealabil modul în care eșantionul de analiză a fost constituit, oferindu-se în același timp și unele informații cu privire la persoanele intervievate în timpul anchetelor de teren derulate.

Formarea unui eșantion repertorial este esențială pentru realizarea unei analize muzicale. Astfel, am integrat în cadrul acestuia materiale provenind din trei surse: fondul Arhivei de Folclor din Cluj-Napoca, colecții publicate și reviste periodice, precum și culegeri proprii.

Din punct de vedere al materialului muzical provenit din fondul Arhivei de Folclor din Cluj-Napoca se poate observa că producțiile muzicale culese din zona Văii Crasnei sunt mai numeroase decât acelea culese din zona Văii Barcăului, datorită faptului că anchetele de teren desfășurate între anii 1967-1975 au vizat mai cu seamă localitățile de pe Valea Crasnei. Cel mai productiv an, în ceea ce privește numărul de colinde și cântece de stea înregistrate în această zonă, a fost 1969, iar pentru zona Văii Barcăului 1972.

Producțiile muzicale provenite din publicația semnată de Ioan Bocșa demonstrează de asemenea o preferință pentru localitățile crăsnene, numărând 97 de exemple culese în urma vizitelor de lucru în aceste localități și doar 33 de exemple culese din localitățile de pe Valea Barcăului.

Anchetele de teren și culegerile realizate pe cont propriu au avut loc în perioada 2016-2022, în toate localitățile pe care le-am identificat ca aparținând zonei Văilor Barcăului și Crasnei și în care populația este total sau majoritar românească. Ne-am concentrat atât pe colinde și cântecele de stea, cât și pe alte obiceiuri de iarnă, cu scopul de a obține o imagine cât mai completă asupra tradițiilor din zonă și de a identifica fragmente muzicale care să îmbogățească repertoriul specific zonei. Din punct de vedere numeric, producțiile consemnate pe Valea Crasnei au fost 83, iar pe Valea Barcăului 143.

Cele trei surse complementare oferă o perspectivă atât istorică, cât și contemporană asupra producțiilor muzicale specifice iernii din zona studiată. În urma acestui demers, au fost întocmite două cataloage repertoriale: unul pentru subzona etnofolclorică a Văii Barcăului și unul pentru Valea Crasnei, cuprinzând un total de 620 de colinde și cântece de stea transcrise muzical și ilustrate în catalogul aferent subzonei de proveniență.

Datorită faptului că informatorii reprezintă o parte extrem de importantă a desfășurării anchetelor de teren, am decis să realizăm o inventariere a lor, clasificându-i în funcție de vârstă și sex. Prin urmare, se poate observa că în cazul materialelor aflate în fondul Arhivei de Folclor din Cluj-Napoca și a celor provenite din colecția lui Ioan Bocșa, informatorii sunt majoritar femei, iar în cazul producțiilor culese pe cont propriu, majoritatea este deținută de bărbați. Acest lucru se explică, în cazul nostru, prin faptul că interviurile au vizat în special cântăreții bisericești, foștii conducători de ceată, preoți și dascăli. Din punct de vedere al categoriei de vârstă în care se încadrează cea mai mare parte a informatorilor, statisticile indică grupele de vârstă 40-60 și 60-90.

Unificarea centrului transcrierii pentru întreg repertoriul avut în vedere reprezintă o problemă reală și de actualitate. În vederea încercării de a rezolva această problemă, soluțiile propuse de etnomuzicologi sunt următoarele: transcrierea întregului repertoriu muzical în așa fel încât să aibă finală unică (B. Bartok), notarea relativă a exemplurilor muzicale (P. Carp) și plasarea pe centrul Sol-mi a melodiilor cu specific bicentrat major-minor și plasarea pe centrul Sol a melodiilor monocentrate (D. Haplea). În transcrierea muzicală a exemplurilor pe care le-am integrat în eșantionul de analiză am adoptat ultima dintre soluțiile prezentate.

În subcapitolele 3.2 – *Aspecte muzicale ale colindelor și cântecelor de stea din zona Văii Barcăului* și 3.3 – *Aspecte muzicale ale colindelor și cântecelor de stea din zona Văii Crasnei* am prezentat din punct de vedere statistic caracteristici ce țin: de structura arhitectonică a colindelor și cântecelor de stea, de categoriile de versuri și refrene în funcție de numărul de silabe, de ritm și agogică, de materialul sonor și desfășurarea melodică specifică, de profilul general al cezurilor, de cadențele finale, de gradul de ornamentație și, nu în ultimul rând, de simetria de translație și de oglindă observate în cadrul producțiilor muzicale analizate. Unele dintre aceste caracteristicile muzicale sunt comune pentru ambele subzone, iar altele se prezintă ca fiind proprii doar uneia dintre ele.

Din punct de vedere arhitectonic, majoritatea colindelor analizate sunt de trei rânduri, de formă ABC, cu refren pe rândul secund, urmate numeric de cele de patru rânduri de formă ABCD și refren pe rândul C. În cazul colindelor de trei rânduri, eșantionul de analiză mai ilustrează și forme

cu repetare de rând melodic, fie identică, fie cu o ușoară variație ritmico-melodică, fie cu sunet de cadență diferit în motivul final, fie cu variație ritmico-melodică și cu sunet de cadență diferit (ABA, ABA_v, ABA_k, ABA_{vk}, AAB, AA_vB, AA_{vk}B). Forme cu repetiție de rânduri melodice se întâlnesc și în cazul colindelor de patru rânduri doar că într-o mai mică măsură (ABCB, ABCB_v, ABAB_k, ABAB_{vk}, ABAC). Foarte puțin reprezentate în cadrul eșantionului de analiză specific celor două subzone sunt producțiile muzicale de două rânduri și formă AB în care rândul secund poate fi ocupat sau nu de refren. De asemenea, cataloagele repertoriale mai menționează și un număr de 10 colinde de pricină pe Valea Barcăului și 15 pe Valea Crasnei, pentru care încadrarea într-un anumit tipar strofic este dificilă din cauza refrenului complex pe care îl ilustrează.

În ceea ce privește poziția refrenului în economia strofei, pe lângă situațiile menționate deja, analiza colindelor din eșantionul de lucru demonstrează că acesta mai poate fi plasat pe rândul al treilea sau pe rândurile doi și trei în cazul strofelor de trei rânduri, respectiv pe rândurile pare în cazul strofelor de patru rânduri.

În funcție de numărul de silabe, cea mai mare parte a colindelor din ambele subzone avute în vedere reliefează versuri octosilabice acatalectice, însă, deloc neglijabile sunt și acelea care ilustrează versuri octosilabice catalectice, hexasilabice catalectice și acatalectice ori supranumerare (9, 10, 11 sau 12 silabe). Combinațiile silabice la nivel de refren iau forma bipodiilor, tripodiilor și tetrapodiilor regulate și neregulate, cea mai bine reprezentată categorie fiind cea de cinci silabe cu o structură de 3+2 silabe, specifică sintagmei *Florile dalbe*.

Majoritatea colindelor au ca specific ritmul giusto-silabic bicron, însă în eșantionul de lucru apar și elemente specifice ritmului divizionar, în special în colinde provenite din subzona Văii Crasnei. Prin prisma faptului că se ilustrează o ritmică variată la nivel de strofă, s-a încercat o identificare a numărului de combinații ritmice posibile la nivel de vers și la nivel de refren. Prin urmare, s-a putut observa că se detașează numeric structurile ritmice specifice versurilor de 8 silabe. Dintre acestea se remarcă saficul urmat de dispondeu. Din punct de vedere al schemelor ritmice caracteristice refrenelor, între cele două areale de referință există o diferență direct observabilă statistic, și anume: în eșantionul reprezentativ pentru Valea Barcăului cele mai multe combinații ritmice s-au identificat în rândul refrenelor hexasilabice acatalectice, iar în cel reprezentativ Văii Crasnei cele mai multe combinații ritmice le dețin refrenele hexasilabice catalectice.

Din punct de vedere metric, repertoriul de colinde avut în vedere este caracterizat de polimetrie. Caracterul silabei specifice ritmului bicron pe care o are la bază fiecare producție muzicală împarte colindele în două categorii: colinde ce au la bază silaba lungă și colinde ce au la

bază silaba scurtă, majoritatea fiind deținută de colindele din prima categorie. Gradul de ornamentație este unul ridicat pentru majoritatea producțiilor muzicale din cele două subzone.

Colindele de pe Văile Barcăului și Crasnei prezintă cadențe finale fie pe treapta I (Sol - marea majoritate), fie pe treapta a II-a (La) și într-o mai mică măsură pe treapta a VI-a (Mi). În ceea ce privește centrul sonor, cele mai multe dintre producțiile muzicale sunt monocentrate, însă nu lipsesc nici cele bicentrate pentru care stabilirea centrului principal este dificil de realizat, această categorie fiind mai bine reprezentată pe Valea Crasnei.

Spațiul sonor în care se desfășoară colindele variază de la terță mare la nonă, cele mai multe ilustrând un ambitus de sextă mare. Dintre salturile care întrerup mersul treptat al discursului muzical, se poate observa în zona Văii Barcăului o preferință pentru salturile de terță mică ascendentă, urmate numeric de salturile de terță mare ascendentă și cvartă perfectă ascendentă. În schimb, în colindele de pe Valea Crasnei primul loc îl ocupă salturile de terță mare descendentă și mai apoi cele de cvartă perfectă ascendentă și de terță mare ascendentă.

După cum s-a arătat în lucrare, structurile pe care cezurile versurilor le pot reliefa la nivel de strofă melodică determină cinci profiluri generale: *descendent*, *uniliniar*, *boltit/boltit combinat*, *concau/concau combinat* și *ascendent*. Dintre acestea, cel descendent este cel mai des observat în rândul colindelor analizate. La nivelul rândurilor, desenul melodic este unul interesant, variat și spectaculos.

În cadrul eșantionului de colinde de pe Valea Barcăului am identificat 52 de scări muzicale, dintre care s-au evidențiat din punct de vedere al numărului de colinde pe care le caracterizează, pentacordul major, pentacordul major îmbogățit cu sensibilă, hexacordul major, hexacordul major îmbogățit cu sensibilă, hexacordul hypoionic și pentacordul eolic cu subton. În cadrul eșantionului reprezentativ pentru Valea Crasnei am identificat 73 de scări muzicale. Pe lângă scările ce s-au enumerat ca specifice majorității colindelor de pe Valea Barcăului și pe care le afirmă și repertoriul specific Văii Crasnei se mai remarcă pentacordul minor, hexacordul doric cu sunet mobil do/do# ce aduce elemente ale cromaticului 1, hexacordul eolic cu subton și heptacordul hypoionic.

În ceea ce privește simetria de translație și simetria de oglindă, ca modalități de construcție a discursului muzical, ambele subzone ilustrează cazuri în care acestea se manifestă la nivelul structurilor arhitectonice, la nivelul cezurilor rândurilor constitutive, la nivel intervalic în aceeași direcție de mers, la nivel intervalic dar cu direcții de mers melodic combinate, la nivelul înălțimii sunetelor corelat cu direcțiile de mers contrare, la nivelul perechilor de salturi

ascendent-descendente sau descendent-ascendente de același interval, la nivelul măsurilor, la nivelul numărului de silabe, la nivelul scărilor muzicale, dar și la nivelul combinațiilor ritmice.

În concluzie, cadrul geografic, istoric, demografic, religios, economic, cultural și educațional în care se desfășoară datinile și obiceiurile din zona Văilor Barcăului și Crasnei au influențat și influențează încă modul de desfășurare a acestora; manifestările folclorice tradiționale specifice anotimpului hibernal ocupă în rândul acelor ce au loc pe parcursul unui an un loc extrem de important, fiind cele mai bogate în ritualuri, exemple muzicale și în implicații magice și simbolice, iar caracteristicile muzicale pe care repertoriul de colinde din zona Văilor Barcăului și Crasnei le reliefează determină numirea acestora cu apelativul de *bărcăuane*, respectiv *crăsnene*.

The winter holyday traditions and their musical repertoire in the villages from the region of Barcău and Crasna Valleys

Summary

The main purpose of this paper is to realize a monography of the Barcău and Crasna Valleys subareas from the traditions' that take place during the winter holidays and the musical aspects involved point of view, since they are the best preserved and the most represented in the area.

Because of the rampant modernization felt in all the aspects of life, these traditional events are on the risk of being forgotten by younger generations and eventually disappearing. In order to avoid their definitive loss, the present doctoral thesis, entitled, *The winter holyday traditions and their musical repertoire in the villages from the region of Barcău and Crasna Valleys*, aims to record and describe the traditions of the winter season, as well as to analyze from a musical point of view the repertoire of carols specific to these rituals in the ethno-folklore subareas of reference. Each of the three chapters in the structure of the thesis deals with a particular characteristic aspect.

Chapter One - *The area of the Barcău and Crasna Valleys - General ethnological aspects*, in its three subchapters: *The area of the Barcău and Crasna Valleys, place and time*, *The demographic profile of the areas researched* and *The ethnographic profile of the area*, presents the geographical, historical, demographic, socio-cultural, economic, religious and educational framework in which the winter rituals and traditions take place.

Geographically speaking, the Barcău and Crasna valleys are situated in the western part of the Sălaj county, on the two rivers from which they take their name. Basically, in terms of ethnofolkloric aspect, the subarea of Barcău Valley differs from the Crasna Valley subarea, but due to the stages of economic, demographic and cultural development and the fact that they are neighboring, we decided to treat them in the same paper.

Each of the subareas contains 9 communes with their corresponding localities, the Crasna Valley also including the town of Șimleu Silvaniei. Although, all the 72 localities were the subject of the general research, for the description of traditional winter practices, we have chosen those localities that still preserve them and that are inhabited mainly by Romanians. Most of the localities are scattered and have a rectangular shape, the other types and forms of areal arrangement also exists, but they characterize just a smaller number of villages.

In terms of documentary evidence, the earliest settlements date back to the 13th century (31 in number), the oldest being Ip on the Barcău Valley. In each of the areas we are interested in, 17 villages appeared in the 14th and 15th centuries, only one settlement is attested in the 16th and one in the 19th centuries, and the rest of the settlements only appeared in the 20th century, the most recently attested being Recea Mică on the Crasna Valley (1963).

The entire area has an extremely tumultuous history, with its inhabitants having to cope with migrations, wars and disputes between nobles. The event which particularly marks the history of the area and which has remained vivid in the memory of the inhabitants is the action of the troops of Horthy in some localities on the Barcău Valley and the massacre which took place in 1940 as a result of the Vienna Dictatorship.

In demographic terms, the localities from the Barcău and Crasna Valleys illustrate a multi-ethnic structure, with a majority of Romanian population. The socio-cultural relationships between the local inhabitants are influenced mainly by religion, ethnicity and work. Although there has been a general decrease in the number of inhabitants, the Roma population has increased from one census to the next.

Regarding the education in the researched area, the documentary sources place its beginnings in the second half of the 15th century, with the first educational institutions being organized near churches. Today, the situation of education in the area is characterized either by the abolition of many schools in small localities, or by the withdrawal of legal personality for some of them and their assignment to other larger schools.

From the confessional point of view, the population from the Barcău and Crasna Valleys areas is multi-confessional, with a majority of Orthodox people. The existing wooden churches date back to the 16th century, while the wall churches were built from the 18th century onwards. Religious life in the region is marked by strained relations between the Orthodox and Greek Catholics as a result of the union and Buccow's destructive actions.

In terms of work, the whole area shows a development from traditional occupations classified according to gender, to the establishment and development of craft guilds and the industrialization and exodus of the rural population to urban areas in the 20th century.

The rituals and traditions specific to the Barcău and Crasna Valleys can be classified according to the occasion on which they occur in five distinct categories: rituals related to religious holidays, customs related to other holidays, rituals related to important moments in human life, traditions

related to the agricultural calendar and, last but not least, rituals of a non-occasional nature. Among these, winter rituals and traditions have a special place.

The second chapter, entitled *Winter traditions. Wishes and other augural practices* is divided into three large subchapters. The first part of subchapter one provides an overview of published works related to the musical and poetic repertoire of the winter holidays in the area of reference. It also describes the collections and field research done so far, highlighting some gaps or aspects that have not been fully covered.

The chronological analysis of the works dealing, either briefly or in detail, with winter traditions in our research area shows that the documentary material is rather a poor one. Due to generalization and political and religious conditions, the interest in recording these traditions in writing emerged only after the beginning of the 20th century. Although carols and associated practices are poorly represented, especially in musical terms, the bibliographical research brings to light important works. These help us to form a general picture of the preservation of winter rituals and their carol repertoire after 1900.

The bibliographical materials consulted show that, until our field researches, the work of collecting folkloric musical-literary materials can be divided into four important stages. The first stage is represented by the collecting activity made by Leontin Ghergariu in 61 localities between 1925-1940. The second stage concerns the research made by several specialists from the Folklore Archives from Cluj-Napoca and Bucharest between 1967-1975. The collections carried out by Ioan Bocşa and students between 2008-2009 in 9 localities on the Barcău Valley and in other 13 localities on the Crasna Valley represent the third stage, and the inventory and recording of the literary repertoire of carols specific to the confraternities of boys from the villages of the Barcău Valley area, carried out between 2012-2018 by Ruxandra Scridon, were included in the fourth stage.

All available publications and field researches made by now confirm the existence of a rich and valuable repertoire of traditional practices and customs related to winter holydays. Thus, in the second part of the first subchapter we have tried not only to make list of these folkloric manifestations, but also to describe them and present their defining aspects.

The second subchapter, *Inner motivation of carol singing*, mentions the inner and external reasons that motivate the locals and specially the carol singers to participate to the organization and to the performance of the augural practices. As a kind of synchronic communion between members of the same community and a diachronic communion between ancestors and current

generations, the ritual of carol singing has its origins in the unconscious and comes from the desire to experience and manifest the sacrality.

As was shown in the conclusions, the purpose and meaning of caroling are influenced by various psycho-social aspects, such as: bringing the divinity from the sacred space into the host's home, transmitting a popular "gospel", fulfilling functions of protection and purification of the caroling space, the desire for the wishes to come true through the power of the word spoken at the right time, sharing the joy of the holidays with the members of the community, promoting traditional values that established the status and behavior of the young, integrating a premarital ritual into the ceremony of caroling, and, last but not least, the concern for reward, not as a kind of gain, but as a manifestation of generosity towards those in need. By providing a link between the sacred and the profane, carol singers are assigned the functions of mediators, heralds, messengers and priests; a failure in performing these functions would destabilize the peace and harmony of village life.

Regarding the relationship between *praise and reward*, it has been shown with pertinent arguments that the binomial can be reversed depending on the aspect that is emphasized. If the focus is on *the wish*, the reward intervenes as a natural consequence, whereas if the aim is to obtain a particular reward, the precision and solemnity of the performance takes second place.

In the third subchapter, *Social problems of caroling*, we illustrated that from a social point of view, caroling has been, and in some places still is, a factor contributing to the existence of a certain forms of local community organization. So, the field reseraches that we have made have shown that there are two categories of carol singing groups according to the group solidarity that they show. The first category is represented by confraternities organized on the basis of unwritten rules and strict criteria, while the second category includes groups for which the strictness of the criteria for their formation has been diluted over time, to the point of their total elimination.

Because they emphasize meanings and interpretations within the same familiar musical, literary and social patterns, the ritual performance of the traditions and the repertoire of carols demonstrate a genuine centripetal vectoriality, which leads to a continuous return to the origins, either naturally, through the coercive intervention of older people, or as a reaction to an external phenomenon that threatens the harmony and balance of the rural life.

From the point of view of the development of specific winter practices in the areas of Barcău and Crasna Valleys, it is possible to observe a division of the defining aspects based on the *old/new*

and *traditional/modern* relationships. The simultaneous presence of the two antithetical poles of the relationship within the traditions and customs that exist today describes a certain harmony of the present.

The third chapter, *Melodic aspects of the folkloric musical repertoire characteristic for the winter traditions in the villages from the area of Barcău and Crasna Valleys*, presents the results of the musical analysis of the repertoire of carols specific to the area which we are interested in, after having previously illustrated how the sample was constituted and adding some information about the people interviewed during the field researches.

Creating a repertoire sample is essential for a music analysis. Thus, we integrated in the one we made materials coming from three sources: the collection of the Folklore Archive from Cluj-Napoca, published collections and periodicals and our own collections.

From the point of view of the musical material coming from the collection of the Folklore Archive from Cluj-Napoca, it can be observed that the carols collected from the Crasna Valley area are more numerous than those collected from the Barcău Valley area, due to the fact that the field researches made between 1967-1975 were mainly focused on the localities of the Crasna Valley. The most productive year, in terms of the number of carols recorded in this area was 1969, and for the Barcău Valley area 1972.

The musical examples from the publication signed by Ioan Bocşa also show a preference for the localities of Crasna Valley, with 97 examples collected during working visits in these localities and only 33 examples collected from the localities of the Barcău Valley.

The field researches and the collections made on our own took place between 2016 - 2022, in all the localities that we identified as belonging to the Barcău and Crasna Valleys area and where the population is totally or mainly Romanian. We focused both on carols and on other winter customs, with the aim of having a complete picture of the traditions of the area and to identify musical fragments that would enrich the specific repertoire. In terms of numbers, 83 productions were recorded in the Crasna Valley area and 143 in the Barcău Valley area.

The three complementary sources provide both a historical and a contemporary perspective on the specific winter music productions in the studied area. As a result, two repertorial catalogs were compiled: one for the Barcău Valley ethnofolkloric subarea and one for the Crasna Valley, containing a total of 620 carols transcribed musically.

Due to the fact that the informants are an extremely important part of the field researches, we decided to make an inventory of them, classifying them according to age and gender. As a result, it can be observed that in the case of the materials from the collection of the Folklore Archive from Cluj-Napoca and those from the collection of Ioan Bocşa, the informants are mostly women, while in the collecting activities made by us, the majority is held by men. This can be explained, in our case, by the fact that the interviews mainly concerned church singers, caroling group leaders, priests and teachers. Regarding the age group in which most of the informants are included, the statistics indicate the age groups of 40-60 and 60-90 years.

Unifying the transcription center for the whole repertoire is a real and topical problem. In order to try to solve this problem, the solutions proposed by ethnomusicologists are the following: transcribing the whole musical repertoire in such a way that it has a single final (B. Bartok), relative notation of musical examples (P. Carp) and placing on the G-E centers of melodies with major-minor bicentric specificity and placing on the G center of monocentric melodies (D. Haplea). In the musical transcription of the examples that we have integrated in the analysis sample we have adopted the last of the presented solutions.

In subchapters 3.2 - *Musical aspects of carols from the Barcău Valley area* and 3.3 - *Musical aspects of carols in the Crasna Valley area*, we have statistically presented characteristics related to: the architectural structure of the carols, the categories of verses and refrains according to the number of syllables, the rhythm and agogic aspects, the specific sound material and melodic unfolding, the general profile of the caesuras, the final cadences, the degree of ornamentation and, last but not least, the translational and mirror symmetry observed in the analyzed carols. Some of these musical characteristics are common to both subareas, while others are presented as specific to only one of them.

From an architectural point of view, the majority of the analyzed carols are three-row, ABC shaped, with chorus on the second row, followed numerically by the four-row ABCD shaped carols with chorus on the C row. In the case of three-line carols, the analysis sample also illustrates forms with melodic line repetition, either identical, or with a slight rhythmic-melodic variation, or with a different cadence sound in the final motive, or both with rhythmic-melodic variation and different cadence sound (ABA, ABA_v, ABA_k, ABA_{vk}, AAB, AA_vB, AA_{vk}B). Forms with repetition of melodic lines are also found in the case of four-line carols, only to a lesser extent (ABCB, ABCB_v, ABAB, ABAB_k, ABAB_{vk}, ABAC). Very little represented in the analysis sample specific to the two subareas are the musical productions of two lines and AB form in which the second line may or may not be occupied

by the chorus. The repertorial catalogues also mention a number of 10 carols on the Barcău Valley and 15 on the Crasna Valley, for which it is difficult to be integrated into a specific strophic pattern because of the complex chorus they illustrate.

As for the position of the refrain in the economy of the stanza, in addition to the situations already mentioned, the analysis of the carols from the work sample shows that it can also be placed on the third line or on the second and third lines in the case of three-line stanzas, respectively on the even lines in the case of four-line stanzas.

According to the number of syllables, most of the carols in both subareas are acatalectic octosyllabic verses, but there are also those that illustrate catalectic octosyllabic, hexasyllabic catalytic and acatalectic verses or with overnumbered syllables (9, 10, 11 or 12 syllables). The syllabic combinations at the chorus level take the form of regular and irregular bi-, tri- and tetrapodials, the best represented category being the five-syllable category with a 3+2 syllable structure, specific to the phrase "*Florile dalbe*".

The majority of the carols have as specific feature the bicron giusto-syllabic rhythm, but in the work sample there are also elements specific to the distributive rhythm, especially in the carols from the Crasna Valley subarea. Regarding the fact that a various rhythmic patterns are illustrated at the verse level, we tried to identify the number of possible rhythmic combinations at the verse and chorus level. As a result, it could be observed that the rhythmic structures specific to 8-syllable verses stand out numerically. Among these, the *safic* followed by *disponde* is represented the most. From the point of view of the rhythmic patterns specific to the refrains, there is a statistically directly observable difference between the two reference areas: in the representative sample for Barcău Valley the most rhythmic combinations were identified among the acatalectic hexasyllabic refrains, while in the representative sample for Crasna Valley, the most rhythmic combinations were found among the catalectic hexasyllabic refrains.

From the metrical point of view, the repertoire of carols taken into consideration is characterized by polymetry. The character of the specific syllable of the bicron rhythm on which each carol is based divides the musical examples into two categories: carols based on long syllables and carols based on short syllables, the majority being held by the carols from the first category. The degree of ornamentation is high for most of the musical productions from the two subareas.

Carols from the Barcău and Crasna Valleys present final cadences either on the first step of the scale (G - the big majority of carols) or on the second step (A) and a lesser amount of carols on

the sixth step (E). As far as the sound center is concerned, most of the musical productions are monocentered, but there are also bicentered ones for which it is difficult to establish the main center, this category being better represented in the Crasna Valley subarea.

The sound space in which the melody of the carols unfolds varies from major thirds to ninths, most of them illustrating a major sixth ambitus. Among the leaps that interrupt the gradual progress of the musical discourse, a preference for ascending minor third leaps can be observed in the Barcău Valley area, followed numerically by ascending major third and ascending perfect fourth. On the other hand, in the carols from the Crasna Valley, the descending major third leaps come first, followed by ascending perfect fourth and ascending third major leaps.

As it has been shown in the paper, the structures that the caesuras can reveal at the melodic strophe level determine five general profiles: *descending*, *unilinear*, *combined bolted/bolted*, *combined concave/concave* and *ascending*. Of these, the descending one is the most frequently observed among the carols analyzed. At the line level, the melodic design is interesting, varied and spectacular.

Within the sample of carols from the Barcău Valley, we identified 52 musical scales, among which the major pentachord, the major pentachord enriched with a sensitive, the major hexachord, the major hexachord enriched with a sensitive, the hypoionian hexachord and the aeolian pentachord with undertone stood out in terms of the number of carols they characterize. Within the representative sample for the Crasna Valley we identified 73 musical scales. In addition to the scales listed as specific to the majority of the Barcău Valley carols and which are also found in the repertoire specific to the Crasna Valley, we also note the minor pentachord, the dorian hexachord with a mobile C/C# sound, which brings elements of the 1st chromatic, the aeolian hexachord with undertone and the hypoionian heptachord.

Regarding to translational and mirror symmetry as ways of constructing the musical discourse, both subareas illustrate cases in which they manifest themselves at the level of architectural structures, at the level of the caesuras of the constituent rows, at the intervals level situated in the same direction, at the intervals level but with combined melodic directions, at the level of pitch correlated with opposite directions, at the level of pairs of ascending-descending or descending-ascending leaps of the same interval, at the level of measures, at the level of syllable number, at the level of musical scales, but also at the level of rhythmic combinations.

In conclusion, the geographic, historical, demographic, religious, economic, cultural and educational context in which the customs and traditions from the Barcău and Crasna valleys are practiced has influenced and still influences the way in which they are performed; the traditional folklore events specific to the winter season occupy an extremely important place among those that take place throughout the year, being the richest in rituals, musical examples and magical and symbolic implications; the musical characteristics that the repertoire of carols from the Barcău and Crasna Valleys reflects gives carols the names of *bărcăuane* and *crăsnene*.